VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Lausunto

VN/9471/2020

Valtionhallinnon kehittämisosasto

17.11.2020

Hallintovaliokunta
Eduskunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta (HE 193/2020 vp)

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annettua lakia. Erityiskorvauksen määrää korotetaan ja muutoksenhakumenettelyä päivitetään ylemmän muutoksenhakuasteen osalta. Lisäksi tehdään teknisluontoisia korjauksia, kuten palkkakertoimen päivitys vuoden 2020 tasolle. Hallituksen esitys pohjautuu ulkoministeriön ja Ulkoministeriön puolisoyhdistys ULPU ry:n valtiovarainministeriölle tekemään esitykseen.

Puolisoille suunnattu erityiskorvausjärjestelmä tuli voimaan 1.9.1989. Sillä täydennetään ulkomaanedustukseen siirtyneen ja edustustehtävään osallistuneen virkamiehen puolison eläketurvaa hänen oman ammattinsa harjoittamismahdollisuuksien heikentyessä. Erityiskorvaus ei ole varsinaista työeläkettä, vaikka siinä on eräitä työeläkejärjestelmän piirteitä. Erityiskorvaukseen on oikeus henkilöllä, joka ennen 68 vuoden iän täyttämistä on asunut puolisona ulkomailla siellä virantoimituksessa olevan ulkoasiainhallinnon virkamiehen kanssa samassa taloudessa yhdenjaksoisesti vähintään kuuden kuukauden ajan.

Erityiskorvauksen rahamäärä on vuoden 2020 tasossa 38,76 euroa kuukaudessa jokaiselta korvaukseen oikeuttavalta vuodelta. Vuonna 2019 maksettu korvaus on ollut keskimäärin 362,61 euroa kuukaudessa. Korvaussumma vaihteli 18,37 eurosta 1 214,80 euroon kuukaudessa. Vuonna 2019 erityiskorvausta maksettiin 559 henkilölle ja korvausmeno oli yhteensä 2,4 miljoonaa euroa.

Esityksessä ehdotetaan erityiskorvauksen määräksi vuodesta 2021 lähtien 50 euroa kuukaudessa jokaiselta korvaukseen oikeuttavalta vuodelta. Korotus tehtäisiin tasokorotuksena kaikkien edunsaajien erityiskorvaukseen. Toimeenpanon kannalta selkein ja läpinäkyvin tapa on tehdä maksussa oleviin erityiskorvauksiin prosenttikorotus lain voimaantulosta alkaen. Mikäli korotus tehtäisiin nostamalla maksussa olevan erityiskorvauksen määrää 29 prosentilla, kasvaisi vuotuinen korvausmeno noin 700 000 eurolla vuoden 2020

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 28, 00023 Valtioneuvosto

puh. 0295 16001 (vaihde)
valtiovarainministerio@vm.fi
www.vm.fi
Y-tunnus 0245439-9

Finansministeriet
Snellmansgatan 1 A, Helsingfors
PB 28, 00023 Statsrådet

tfn 0295 16001 (växel)
valtiovarainministerio@vm.fi
www.finansministeriet.fi
FO-nummer 0245439-9

indeksitasossa. Kyseinen korvausmenojen nousu on otettu huomioon valtion eläkemenoissa vuoden 2021 talousarvioesityksessä.

Lausuntokierroksella saaduissa lausunnoissa esitykseen on suhtauduttu myönteisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö on lausunnossaan erikseen nostanut esille, että esityksessä ei ole huomioitu työeläkejärjestelmään vuonna 2017 tehdyn kokonaisuudistuksen mukaisia muutoksia vanhuuseläkeikää koskeviin ikärajoihin. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia nykyisiin ikärajoihin, koska ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettava erityiskorvaus ei ole työeläke. Eläkejärjestelmään tehtävät muutokset eivät siksi automaattisesti aiheuta muutoksia erityiskorvausjärjestelmään. Esityksen pääasiallinen tavoite on korottaa puolisoille maksettavaa erityiskorvausta. Muutoksen toimeenpanoon liittyy Kevassa manuaalista työtä, jolle on varattava riittävästi aikaa. Erityiskorvausjärjestelmään ei tässä yhteydessä katsottu tarpeelliseksi tehdä muita toimeenpanoon vaikuttavia merkittäviä järjestelmämuutoksia.

Neuvotteleva virkamies Päivi Lanttola